

Självständigt och kritiskt tänkande

Mats Lintrup, Institutionen för medicin och hälsa, LiU.

BAKGRUND: Ett självständigt och kritiskt tänkande är en av grunderna för studenternas kunskapsutveckling och bildning. Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar. Diskussioner har förts om vi som lärare tillräckligt utmanar studenterna i ett självständigt och kritiskt tänkande. Därför är det intressant att studera om studenterna upplever att de utmanas i ett självständigt och kritiskt tänkande.

En del av studenternas utbildning och bildning är valet av källor för att inhämta information. I det problembaserade lärandet (PBL) ställs krav på att studenterna i stor utsträckning själva söker efter informationskällor. Som lärare får vi ibland kanske känslan av att studenterna enbart ”Googlar” sig till sin informationshämtning, fast stämmer detta? För att få en klarare bild är det därför vara intressant att studera vilka studenterna viktigaste informationskällor för lärande är.

METOD: I en enkätstudie på hela sjuksköterskeprogrammet på LiU om PBL ställdes bl a frågan om studenterna upplevde att de utmanades att tänka självständigt och kritiskt i basgruppen.

Som en del i den skriftliga terminsutvärderingen i basgruppen i första årskursen på sjuksköterskeprogrammet ställdes bl a en fråga om vilka de viktigaste informationskällorna var och där studenterna fick välja mellan 15 olika svarsalternativ samt dessutom kunde ange ytterligare andra. Studenterna ombads rangordna de fem viktigaste informationskällorna.

RESULTAT: Det var totalt 550 studenter på sjuksköterskeprogrammet som besvarade enkätfrågan om de upplevde om de utmanades att tänka självständigt och kritiskt i basgruppen. Det var 85% som uppgav att de gjorde det, medan 7% inte kunde ta ställning och 8% inte höll med.

Sammanlagt var det 159 studenter på sjuksköterskeprogrammet på LiU som besvarade enkätfrågan om vilka de viktigaste informationskällorna var. De fem viktigaste informationskällorna för lärandet som studenterna uppgav var:

1. Kurslitteraturen
2. Föreläsningarna på programmet
3. Basgruppsträffarna
4. Mina medstudenter
5. VFU/praktik/fältstudier

DISKUSSION: Den absoluta majoriteten av studenterna upplever att de utmanas att tänka självständigt och kritiskt i basgruppen. En viktig grund för studenternas bildning är förmågan till ett självständigt och kritiskt tänkande och det verkar som om vi uppnår detta, i alla fall i basgruppen i PBL på sjuksköterskeprogrammet.

Den i särklass viktigaste informationskällan för studenterna är kurslitteraturen och som god tvåa föreläsningarna. De på plats 3-5; basgruppsträffarna, medstudenterna samt VFU, ligger rätt jämt. I PBL är det viktigt för studenterna att kunna välja informationskällor. Fördomen om att studenterna enbart ”Googlar” sin information stämmer inte, i alla fall inte när det gäller sjuksköterskestudenterna på LiU.

MOTIVERING:

Ett självständigt och kritiskt tänkande är en viktig grund för studenternas kunskapsutveckling och bildning. Utbildning på grundnivå ska enligt Högskolelagen utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar. Frågan är om studenterna upplever att de utmanas att tänka självständigt och kritiskt? Om vi som universitetslärare kan utmana studenterna till ett självständigt och kritiskt tänkande så bidrar vi kanske också till studenternas bildning? En del av det självständiga och kritiska tänkande är valet av källor för att inhämta information och som lärare får vi ibland kanske känslan av att studenterna enbart ”Googlar” sig till sin informationshämtning, fast stämmer detta? Ett försök till ett svar kommer att ges i presentationen. Så två viktiga delar av/i bildningen för studenterna är förmågan till självständigt och kritiskt tänkande samt aktivt kunna välja sina informationskällor, på detta vis torde presentationen anknyta till temat om bildningen i en föränderlig tid.